

KYSELYTUTKIMUS SINISEN BIOTALOUDEN TUTKIMUS- JA SELVITYSKESKUKSESTA

Kymijoen vesi ja ympäristö ry:n tutkimusraportti no 569/2022

Roosa Mikkola ja Esa Korkeamäki

ISSN 2670–2185

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 AINEISTO JA MENETELMÄT	1
3 TULOKSET JA TULOSTEN TARKASTELU	2
4 YHTEENVETO	10

LIITTEET

Liite 1 Kyselytutkimuslomake

1 JOHDANTO

Erityisesti Etelärannikon Kalaleader-ryhmän Lähikala 2030 toiminnasta on syntynyt idea käynnistää uusi alueellinen tutkimus- ja kehittämistoimintaan perustuva sinisen biotalouden tutkimus- ja selvityskeskus, joka toimisi usean eri Kalaleader-ryhmän alueella toimivien jo olemassa olevien oppilaitosten, tutkimuslaitosten ja elinkeinon edustajien välisenä yhteistyökonsortiona. Tällä alueella, johon kuuluvat Kymenlaakson ja Etelä-Uusimaan rannikkoalueet, on paljon elinkeinoa edistettäviä työaihioita, jotka eivät liity suoraan kalastamiseen tai jalostamiseen, vaan enemmänkin muihin ympäristö- ja yhteistoimintaan ja alan kehittämiseen tähtäviä uusia mahdollisuuksia. Alueellisesta yhteistoiminnasta tutkimuksen ja kehittämisen osalta on käyty jo alustavia rakentavia keskusteluja mm Helsingin yliopiston (taloustieteen osasto, maa- ja metsätaloustieteen tiedekunta), XAMK ja LUKE:n kanssa ja tehtävämme on selvittää edellytykset alueelliselle tutkimus- ja kehittämissyhteistoiminnalle.

Selvitys on osa Kymijoen vesi ja ympäristö ry:n Kymijoen kalataloudelliset ympäristöselvitykset -hanketta, jota rahoittaa Etelärannikon Kalaleader-ryhmä sekä Varsinais-Suomen ELY-keskus Euroopan meri- ja kalatalousrahaston kautta.

2 AINEISTO JA MENETELMÄT

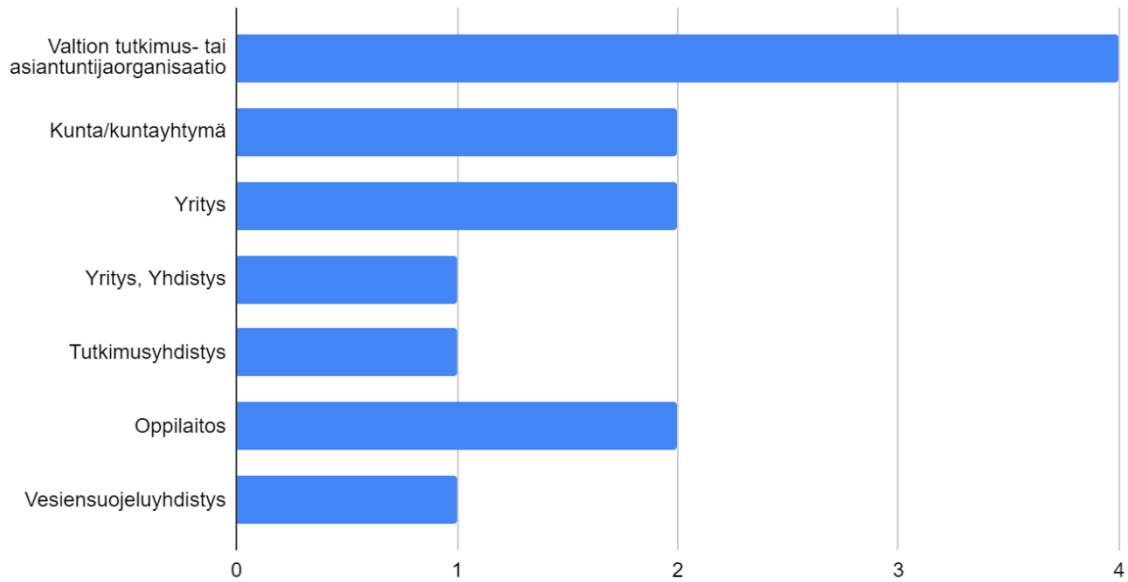
Alueellista mielenkiintoa sinisen biotalouden tutkimus- ja selvityskeskukseen tarpeeseen selvitettiin kyselytutkimuksen avulla. Kysely luotiin Google Formsin avulla ja se lähetettiin 33 paikalliselle tai alueelliselle toimijalle sähköisesti maaliskuussa 2022, joista 14 vastasi määräaikaan mennessä.

Kysely koostui 11 kysymyksestä, joiden avulla selvitettiin muun muassa minkä tyyppistä organisaatiota vastaaja edustaa sekä minkälaista vesiosaamiseen liittyvää tietoa organisaatio tuottaa. Kysymyksessä tiedusteltiin myös vastaajan näkemystä tarpeesta, perustaa Etelärannikon Kalaleader alueelle sinisen biotalouden yhteistyökonsortiota. Kyselytutkimuslomake löytyy tämän raportin liitteenä.

Kyselyyn oli mahdollista vastata anonyymisti.

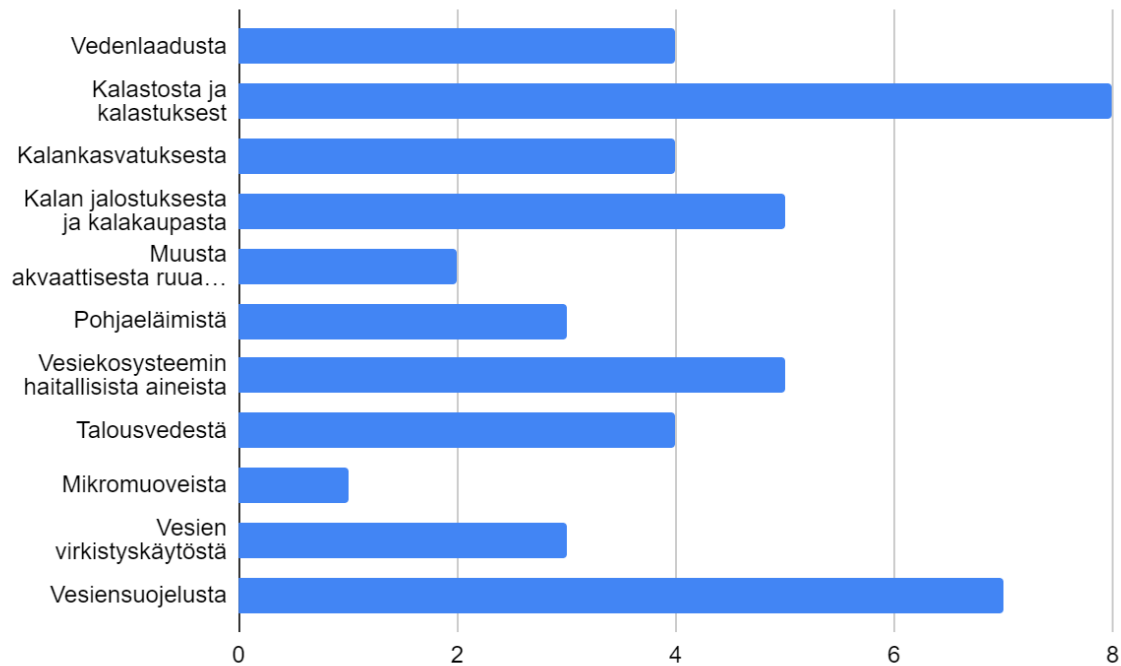
3 TULOKSET JA TULOSTEN TARKASTELO

Kyselyyn sinisen biotalouden osaamiskeskuksesta saatiin 14 vastausta.

Kuva 1. Vastanneiden edustamat organisaatiot, (N = 13).

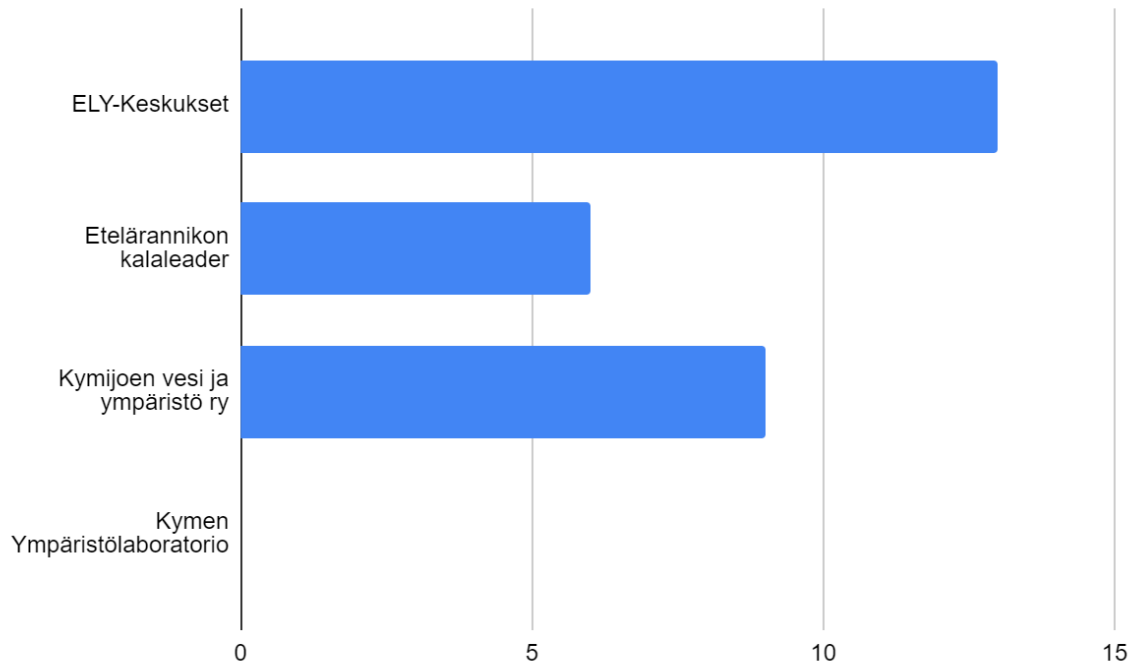
Puolet vastauksista saatiin yrityksiltä sekä valtion tutkimus – tai asiantuntijaorganisaatioilta, muut vastaajat edustivat kuntia, oppilaitoksia sekä erilaisia yhdistyksiä.

Kuva 2. Vastanneiden organisaatioiden tuottamat vesiosaamiseen liittyvät tiedot ja palvelut, (N = 13).

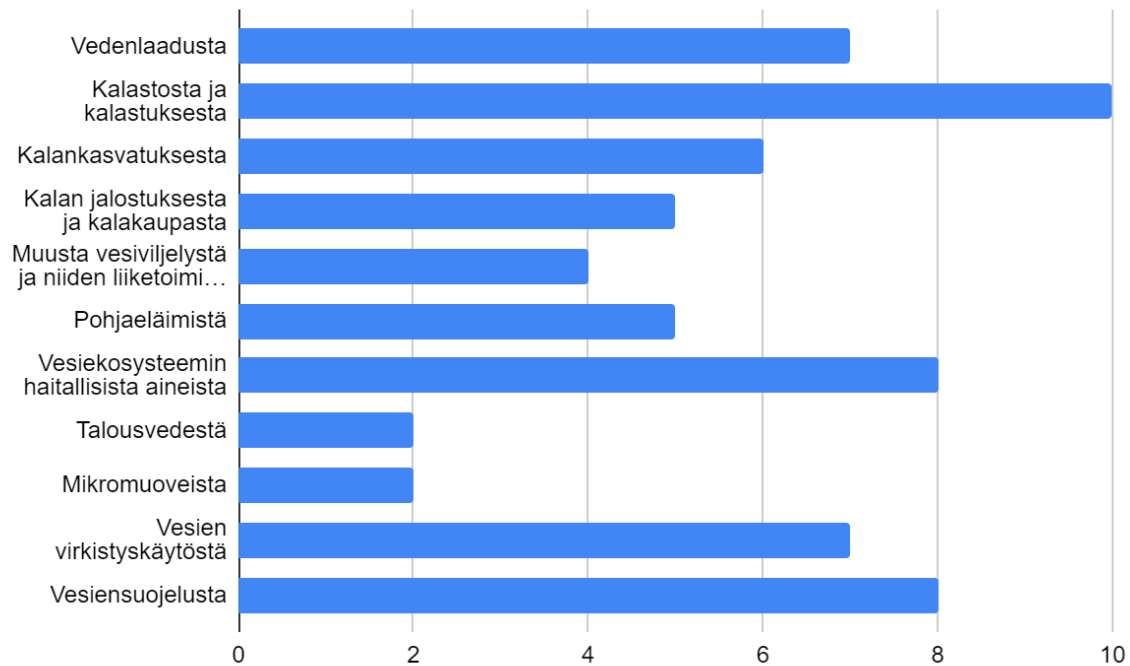
Kyselyssä tiedusteltiin, minkä tyylisten vesiasioiden parissa organisaatiot työskentelevät. Vastaajilla oli mahdollisuus valita kaikki annetut vaihtoehdot sekä lisätä omia. Yli puolet vastaajaorganisaatioista tuotti muun muassa tietoa alueen kalastosta sekä kalastuksesta, puolet vastanneista vesiensuojelusta. Viisi organisaatiota tuotti tietoa kalan jalostuksesta ja kalakaupasta sekä vesiekosysteemin haitallisista aineista.

Avoimissa vastauksissa kerrottiin, että tehtäviin kuului myös merialuesuunnittelua, maakuntasuunnitelmaa- sekä ohjelmaa, meriliikenteen vaikutusta ympäristön tilaan. Yksi vastaaja sanoi, että eivät tuottaneet lainkaan vesiosaamiseen liittyvää tietoa.

Kuva 3. Vastanneiden organisaatioiden yhteistyö alueellisten toimijoiden kanssa, (N = 14).

Kyselyssä tiedusteltiin myös keiden kanssa vastaajat tekevät yhteistyötä. Kaikki vastanneet yhtä lukuun ottamatta tekevät yhteistyötä ELY-keskusten kanssa ja yli puolet vastanneista Kymijoen vesi ja ympäristö ry:n kanssa. Kuusi toimijaa sanoi tekevänsä yhteistyötä Etelärannikon kalaleaderin kanssa.

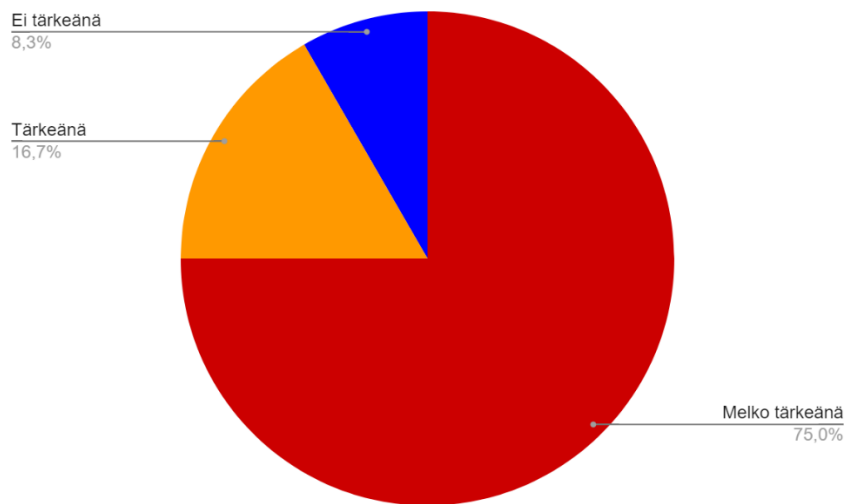
Kuva 4. Organisaatioiden tulevaisuudessa tarvitsema vesiosaamiseen liittyvä tieto (N = 13).

Vastausten perusteella tulevaisuudessa suurimmalla osalla on tarvetta tiedolle kalastosta ja kalastuksesta, yli puolella vastanneista vesiekosysteemin haitallisista aineista, vesiensuojelusta sekä vesien virkistyskäytöstä. Yli puolet tarvitsevat myös tulevaisuudessa tietoa vedenlaadusta sekä kalankasvatuksesta. Kysymyksessä oli myös vaihtoehto tarkentaa vastausta liittyen tiedon tarpeeseen koskien muuta vesiviljelyä ja liiketoimintaa. Kysymykseen tuli kolme tarkennusta, jossa mainittiin tietotarpeiksi vesistöseuranta osana ympäristöluvan vaatimuksia, kaikki Itämeren tilaan vaikuttavan tiedon oleellisuus sekä markkinalähtöinen kalantuotanto. Edellä mainituista on tietotarpeita liittyen muuhun vesiviljelyyn.

Kuudennessa kysymyksessä organisaatioita pyydettiin kertomaan, minkälaista veteen liittyvää liiketoimintaa tulevaisuudessa tulisi kehittää, jota tällä hetkellä ei tehdä. Vastauksia saatiin 9.

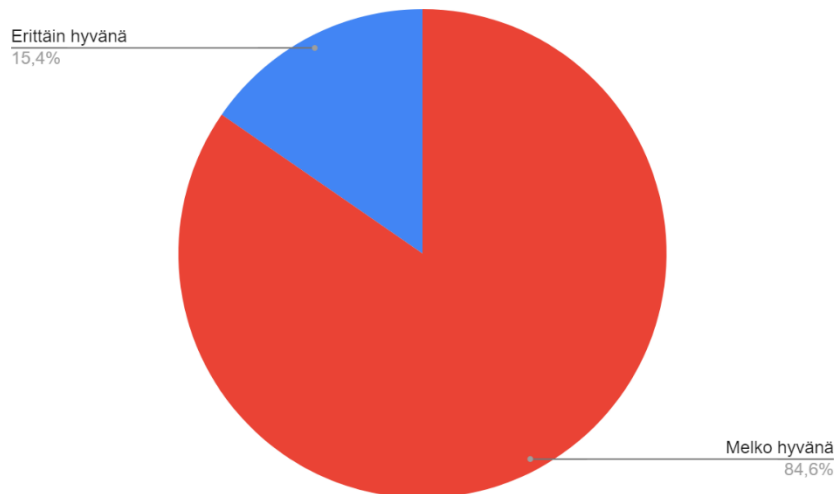
- Palveluita ja sovelluksia, jotka yhdistäisivät ja selkeyttäisivät nykyistä palveluntarjontaa sekä markkinointia tähän. Esim. Kalastusmatkailutarjontaa on paljon, mutta se on hajanaista ja kuluttajat - erityisesti ulkomaiset, eivät löydä sivustoille ilman oikeanlaista kanavoitinta ja markkinointia.
- Sisämaan vesiviljely kiertovesilaitoksissa. Yhteistyö muiden alojen ja erityisesti teollisuuden kanssa kannattavuuden löytämiseksi.
- Kaupallinen vesilintujen metsästyspaikka. Etelärannikolla olisi sellaisella kysyntää, kun on paljon maattomia (ja vedettömiä) metsästäjiä.

- Vesien kunnostuksessa ravinteiden poisto ja hyötykäyttö.
- Maailman tilanne antaa aiheen pohtia omavaraisuuteen liittyviä kysymyksiä. Noin yleisesti, on liiketoiminta mitä tahansa niin sen tulisi olla kestäväällä pohjalla.
- Virkistys, elämys ja matkailun saralla on hyödyntämätöntä potentiaalia. Kaupallisen kalastuksen menetelmien kehittäminen ja arvostuksen nostaminen.
- Kalabiomassan seuranta tekniikan avulla.
- Tarjota kysynnän mukaisesti riittävästi ja laadukkaasti kalaa elintarvikkeeksi.

Kuva 5. Merkityksellisyys Sinisen biotalouden tutkimuskeskuksen kehittämiseksi ESKO-toiminta-alueella (N = 13).

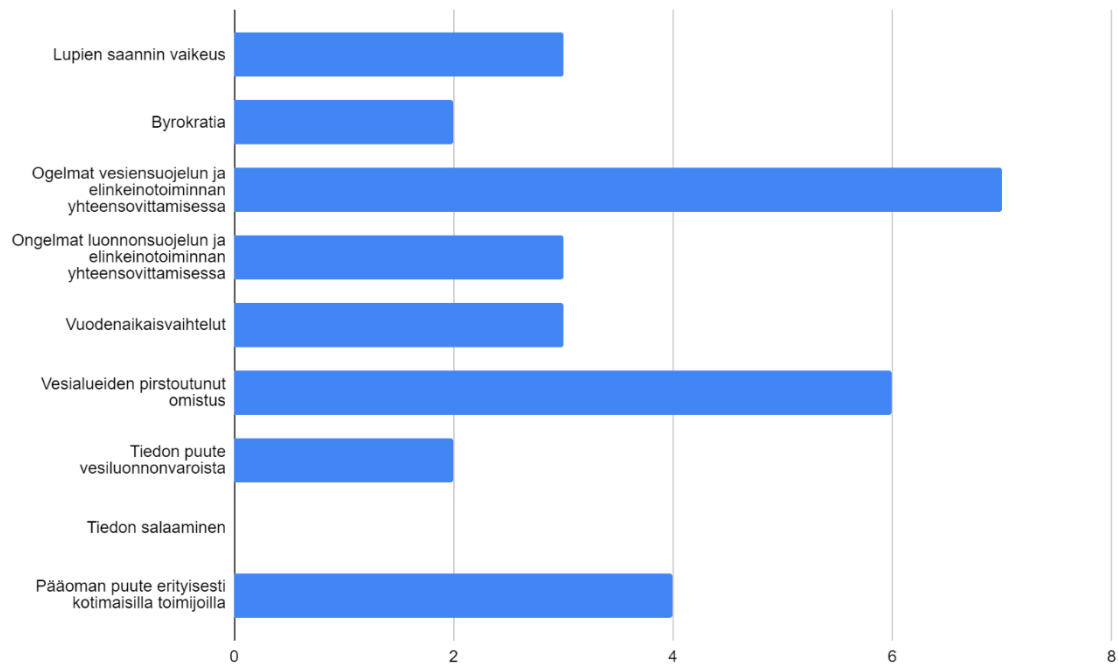
Seitsemännessä kysymyksessä pyydettiin vastaajia arvioimaan Sinisen biotalouden tutkimuskeskuksen kehittämistä Etelärannikon Kalaleader alueelle. Kymmenen vastaajaa koki kehittämisen melko tärkeänä, kaksi tärkeänä ja yksi ei tärkeänä.

Kuva 6. Vastaajien näkemys maamme vesiluonnonvarojen liittyvän volyymin lisäämiseksi (N = 13).

Kahdeksannessa kysymyksessä vastaajia pyydettiin arvioimaan tulevaisuuden mahdollisuuksia lisätä maamme vesiluonnonvaroihin liittyvän liiketoiminnan volyyymiä. Kolmestatoista vastauksesta yksitoista näki mahdollisuudet melko hyvänä ja kaksi erittäin hyvänä. Kukaan ei arvioinut tulevaisuuden mahdollisuuksia melko huonoiksi.

Vastaajia pyydettiin mainitsemaan kolme tekijää, jotka eniten haittaavat vesiluonnonvaroihin liittyvän liiketoiminnan kehittymistä Suomessa. Yli puolet vastanneista kokivat, että ongelmat vesiensuojelun ja elinkeinoelämän yhteensovittamisessa sekä vesialueiden pirstaloituneet omistukset haittaavat liiketoiminnan kehittymistä (6 vastaajaa). Neljä vastaajaa nosti myös esille kotimaisen pääoman puutteen haittaavana tekijänä. Avoimissa vastauksissa mainittiin tekijöinä vielä mahdollisesti liian vähäinen kehittämistyö, uudet innovaatiot toimijoiden ja organisoinnin puute riittävän volyymin saavuttamiseksi sekä ympäristönäkemyksen poissulkevan vaikutuksen.

Kuva 7. Kolme suurinta tekijää, jotka vastaajien mielestä eniten haittaavat vesiluonnonvaroihin liittyvien liiketoimintojen kehittymistä, N = 12).

Kyselyssä pyydettiin myös arvioimaan, mitä toimenpiteitä tulisi tehdä, jotta vesivaroihin liittyvän lähiruoan käyttö lisääntyisi. Monet vastaajista nostivat esille viestinnän keinona lisätä lähiruoan käyttöä. Yksi vastaajista sanoi, ettei edes oikein tiedä, mistä saisi paikallista kalaa. Avoimet vastaukset esitetään alla.

- Tutkimustiedon jakamista 'kansankielellä' ja yhteistyön edistämistä vesien omistajien, ympäristötoimijoiden sekä kalatalousalan toimijoiden kesken.
- Lähikalan oikeanlainen markkinointi ja esittely kansalle. Tiedottaminen kaupallisen kalastuksen ja kalankasvatuksen tilasta sekä lähikalan ympäristöllisistä vaikutuksista.
- Viestintä tuotteiden hyvistä ominaisuuksista ja kysynnän luominen. Tuotteiden saatavuuden lisääminen. Hinta kilpailukykyiseksi.
- Aktiivista viestintää ja markkinointia. Lähiruuan ostamisen tulisi olla helppoa. En oikein tiedä, mistä edes saisin paikallista kalaa.
- Tehdä perusteellisia muutoksia ympäristö- ja luonnonsuojelulainsäädäntöihin eli käytännössä muuttaa niitä elinkeinomyönteisemmäksi esim. kalankasvatuksen ja kaupallisen kalastuksen luvittamiseksi.

- Olemme juuri käynnistäneet hankkeen, joka toivottavasti edistää asiaa Länsi-Uudenmaan alueella; keskitetty kalastus ja ohjaus hyötykäyttöön/mahdollisuuksien selvitys.
- Tuotekehitys horeca-sektorille, tiivis yhteistyö ja vuoropuhelu kalastajien/jalostajien ja loppukäyttäjän (horeca-ala, kuluttajat) kanssa, viestintä kotimaisesta kalasta.
- Elinkeinon ja ympäristö näkökulmien yhteen sovittaminen, jotta taataan ruokajärjestelmän huoltovarmuus ja omavaraisuus tuleville sukupolville. Kannattava lähiruoka edellyttää riittävää volyymiä. Eli riittävää tarjontaa ja kysyntää tehdä hoitokalasaaliin hyötykäytöstä ja särkikalan kalastuksesta ihmisruuaksi kannattavaa liiketoimintaa tukemalla yrittäjiä, kehittämällä kylmäketjuja.

Vastaajat saivat myös mahdollisuuden antaa vapaata palautetta, joita tuli kaksi. Toisessa todettiin, että kysely ei oikein soveltunut vastattavaksi kunnalle ja toisessa, että vastaaja olisi mielellään yhteydessä hoitokalastussaaliin ravintokäytön lisäämiseksi.

4 YHTEENVETO

Vaikkakin kyselyyn vastanneiden määrä oli niukahko, edustivat vastaajat silti laajasti vesiosaamisen kanssa työskentelevää sektoria. Puolet vastaajista sanoivat työskentelevänsä muun muassa vesiensuojelun parissa sekä hieman yli puolet kalaston ja kalastuksen parissa. Liki pitäen kaikki tekevät yhteistyötä ELY-Keskusten kanssa.

Jopa 77 % vastaajista tarvitsee jatkossakin kalastosta ja kalastukseen liittyvää tietoa ja osaamista. Vastaus tukeekin mahdollista tarvetta Sinisen biotalouden osaamiskeskuksesta alueella. Saman verran vastaajia näkikin, että olisi melko tärkeää tai mahdollista kehittää sen kaltaista osaamiskeskusta eteläiselle rannikkoalueelle. Jopa 85 % vastaajista näki, että mahdollisuudet lisätä maamme vesiluonnonvaroihin liittyvää liiketoimintaa ovat melko hyviä, ja loput kokivat, että erittäin hyviä. Kysyttäessä minkälaista veteen liittyvää liiketoimintaa voisi tulevaisuudessa kehittää, olivat vastaukset melko laidasta laitaan, mutta monet vastaukset liittyivät kumminkin palveluihin sekä kalaan elintarvikkeena ja sen arvostuksen kohottamiseen. Kysyttäessä mitä konkreettisia toimenpiteitä kannattaisi tehdä, jotta vesivaroihin liittyvän lähiruoan käyttö lisääntyisi, mainittiin useaan otteeseen viestintä. Täten voinee tulkita, että paikallisella tasolla on haasteita liittyen siniseen biotalouteen, jotka kiteytyvät osittain erilaisen tiedon puutteeseen, vaikkakin mahdollisuudet liiketoiminnan lisäämiselle koetaan hyvinä.

Kysely sinisen biotalouden tutkimuskeskuksesta

Sinisellä biotaloudella tarkoitetaan uusiutuvien vesiluonnonvarojen kestävään käyttöön ja vesiosaamiseen perustuvaa liiketoimintaa.

1. 1. Vastaaajan nimi ja organisaatio (vapaaehtoinen)

2. 2. Edustamanne organisaatio on

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- Yritys
 Kunta/kuntayhtymä
 Oppilaitos
 Valtion tutkimus- tai asiantuntijaorganisaatio

Muu: _____

3. 3. Millaista vesiosaamiseen liittyvää tietoa tai palvelua organisaationne tuottaa?

Tietoa tai palvelua:

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- Vedenlaadusta
 Kalastosta ja kalastuksesta
 Kalankasvatuksesta
 Kalan jalostuksesta ja kalakaupasta
 Muusta akvaattisesta ruuantuotannosta(muut riville voi tarkentaa)
 Pohjaeläimistä
 Vesiekosysteemin haitallisista aineista
 Talous- ja pohjavedestä
 Mikromuoveista
 Vesien virkistyskäytöstä tai terveydestä
 Vesiensuojelusta
 Vesienergiasta

Muu: _____

4. 4. Organisaationne tekee yhteistyötä

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- ELY-keskusten kanssa
- Etelä-Rannikon Kalaleaderin (Esko kalatalousryhmä) kanssa
- Kymijoen vesi ja ympäristö ry:n kanssa
- Kymen Ympäristölaboratorion kanssa

5. 5. Millaista vesiosaamiseen liittyvää tietoa tai osaamista organisaationne tarvitsee tulevaisuudessa?

Tietoa:

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- Vedenlaadusta
- Kalastosta ja kalastuksesta
- Kalankasvatuksesta
- Kalan jalostuksesta ja kalakaupasta
- Muusta vesiviljelystä ja niiden liiketoiminnasta(muu riville voi tarkentaa)
- Pohjaeläimistä
- Vesiekosysteemin haitallisista aineista
- Talousvedestä
- Mikromuoveista
- Vesien virkistyskäytöstä
- Vesiensuojelusta

Muu: _____

6. 6. Millaista veteen liittyvää liiketoimintaa kannattaisi tulevaisuudessa kehittää, mitä ei nyt tehdä?

7. 7. Kuinka tärkeänä tai mahdollisena pidät Sinisen biotalouden tutkimuskeskuksen kehittämistä Esko-toiminta-alueelle (rannikkoalue Virolahti-Hanko)?

Merkitse vain yksi soikio.

- Tärkeänä
 Melko tärkeänä
 Ei tärkeänä

8. 8. Kuinka hyvänä näet tulevaisuudessa mahdollisuudet lisätä maamme vesiluonnonvaroihin liittyvän liiketoiminnan volyymia?

Merkitse vain yksi soikio.

- Erittäin hyvänä
 Melko hyvänä
 Melko huonona

9. 9. Suomessa on tunnetusti monipuoliset vesiluonnonvarat. Mainitse kolme tekijää, jotka haittaavat eniten vesiluonnonvaroihin liittyvien liiketoimintojen kehittymistä Suomessa

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- Lupien saannin vaikeus
 Byrokratia
 Ongelmat vesiensuojelun ja elinkeinotoiminnan yhteensovittamisessa
 Ongelmat luonnonsuojelun ja elinkeinotoiminnan yhteensovittamisessa
 Vuodenaikaisvaihtelut
 Vesialueiden pirstoutunut omistus
 Tiedon puute vesiluonnonvaroista
 Tiedon salaaminen
 Pääomien puute erityisesti kotimaisilla toimijoilla

Muu: _____

10. 10. Mitä konkreettisia toimenpiteitä kannattaisi tehdä vesivaroihimme liittyvän lähiruuan käytön lisäämiseksi?

11. 11. Muut kommentit, vapaa tila kommenteille

Google ei ole luonut tai hyväksynyt tätä sisältöä.

Google Forms